

Selvitys Pohjola Pankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2009¹

(Corporate Governance Statement)¹

1. Sovellettavat säännökset	2
2. Konsernirakenne	2
3. Yhtiökokous	3
4. Hallitus ja sen valiokunnat	4
5. Toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä	8
6. Johtamisjärjestelmä	10
7. Sisäinen ja ulkoinen valvonta	13
8. Taloudellinen raportointiprosessi	17
9. Palkat ja palkitseminen	19
10. Sisäpiirihallinto	20

¹ Tiivistelmä Pohjola Pankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on esitetty Pohjolan vuosikatsauksessa 2009.

1. Sovellettavat säännökset

Tämä selvitys Pohjola Pankki Oyj:n (Pohjola) hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin (2008) suositusten 51 ja arvopaperimarkkinalain 2 luvun 6 §:n 3 momentin mukaisesti. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan yhtiön toimintakertomuksesta erillisenä.

Pohjolan toiminta perustuu voimassa olevien Suomen lakien ja niiden nojalla annettujen normien noudattamiseen. Pohjola noudattaa Suomen osakeyhtiölain lisäksi julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia säädöksiä, rahoitus- ja vakuutusalan yrityksiä koskevia säännöksiä, Pohjolan yhtiöjärjestyksiä ja OPK:n ohjeita. Kansainvälisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvin osin myös paikallista lainsäädäntöä.

Lisäksi Pohjola noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n lokakuussa 2008 hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance -koodi) ja NASDAQ OMX Helsingin sisäpiiriohjetta. Pohjolan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä poikkeaa kuitenkin konsernirakenteen (so. yhtiö on OPK:n tytäryhtiö), ja yhtiön ja OP-Pohjola-ryhmän muiden yksiköiden välisen kiinteän yhteistoimintasuhteen takia koodin seuraavista kohdista:

- kohdat 8 ja 10: hallituksen jäsenten valinta ja toimikausi (yhtiökokous ei valitse hallituksen puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajana toimivia henkilöitä; hallituksen puheenjohtajana toimii osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain ja Pohjolan yhtiöjärjestyksen mukaan OPK:n johtokunnan puheenjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtajana toimii Pohjolan yhtiöjärjestyksen mukaan OPK:n johtokunnan varapuheenjohtaja; puheenjohtajan ja

varapuheenjohtajan toimikausi on voimassa toistaiseksi).

- kohta 14: hallituksen jäsenten riippumattomuus (hallituksen jäsenten enemmistö ei ole yhtiöstä riippumaton).
- kohta 26: tarkastusvaliokunnan jäsenten riippumattomuus (tarkastusvaliokunnan kaikki jäsenet eivät ole riippumattomia yhtiöstä) ja
- kohta 32: palkitsemisvaliokunnan jäsenten riippumattomuus (palkitsemisvaliokunnan jäsenten enemmistö ei ole yhtiöstä riippumaton).

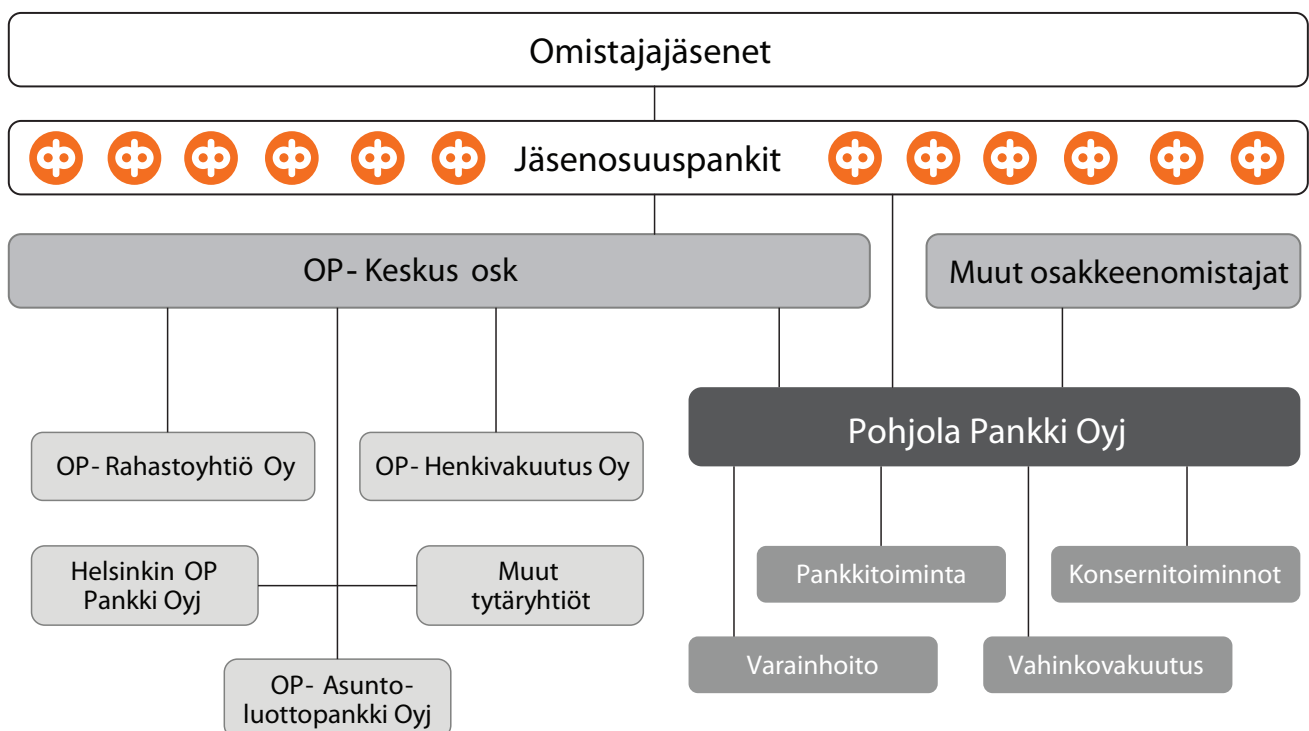
Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi (Corporate Governance -koodi) on luettavissa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n internet-sivuilla osoitteessa cgfinland.fi.

2. Konsernirakenne

Pohjola Pankki Oyj (Pohjola) on OP-Keskus osk:n (OPK) tytäryhtiö ja kuuluu sekä toiminnallisesti että omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP-Pohjola-ryhmään. OP-Pohjola-ryhmä muodostuu 220 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OPK:stä tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena, ja keskusyhteisö ja jäsenpankit (ml. Pohjola) ovat toissijaisesti vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

Osuuspankit ovat jäsentensä omistamia ja harjoittavat vähittäispankkitoimintaa omilla toimialueillaan. Osuuspankit toimivat ryhmän yhteisen strategian ja toimintalinjan mukaan, mutta ovat itsenäisiä omassa päätöksenteossään. OPK toimii OP-Pohjola-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskuksena ja strategisena omistusyhteisönä.

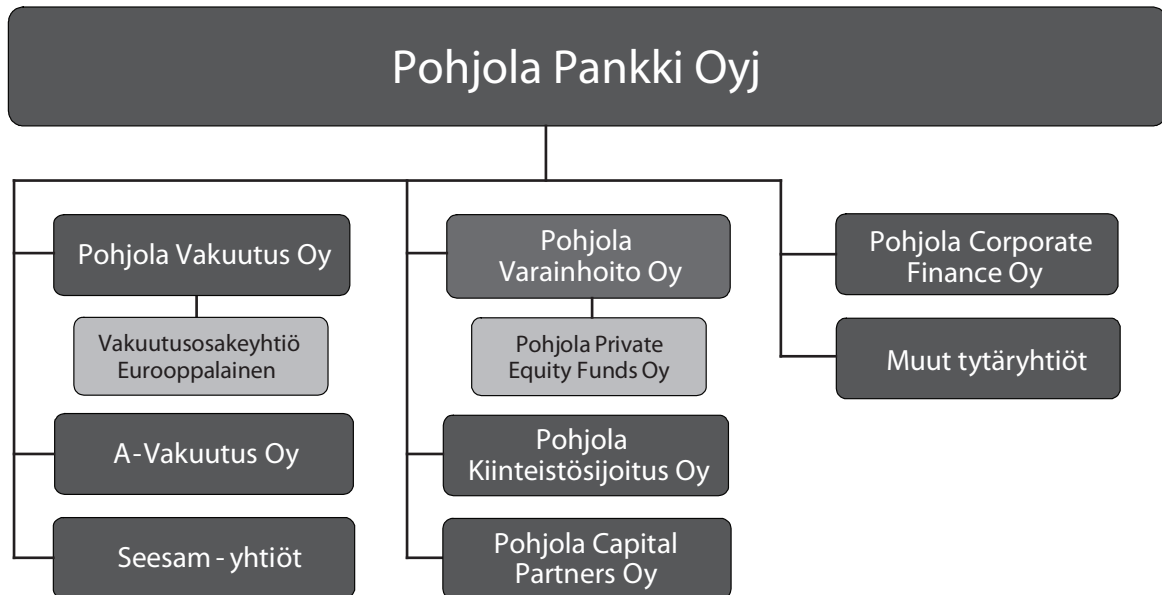
OP-Pohjola-ryhmän rakenne

Pohjola-konsernin liiketoiminta muodostuu kolmesta liiketoimintasegmentistä, jotka ovat Pankkitoiminta, Varainhoito ja Vahinkovakuutus sekä Konsernitoiminnoista. Pohjola-konserniin kuuluvat emoyhtiö Pohjola Pankki Oyj ja sen tytäryhtiöt. Merkittävimmät liiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt ovat Pohjola Vakuutus Oy, A-Vakuutus Oy,

Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen, Pohjola Varainhoito Oy, Pohjola Private Equity Funds Oy, Pohjola Kiinteistösi-joitus Oy, Pohjola Corporate Finance Oy ja Pohjola Capital Partners Oy sekä Virossa, Latviassa ja Liettuassa toimivat Seesam-vahinkovakuutusyhtiöt.

Pohjola - konsernin rakenne

3. Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä mahdolliset muut ehdotukset yhtiökokoukselle.

Ylimääräinen yhtiökokous kutsutaan tarvittaessa koolle käsittelemään tiettyä yhtiökokoukselle tehtyä ehdotusta. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä, jos osakkeenomistajat, joilla on yhteensä vähintään 10 prosenttia osakkeista, vaativat sitä kirjallisesti tietyn asian käsittelyä varten.

Merkittävimpiä yhtiökokouksessa käsiteltäviä asioita ovat:

- hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen sekä hallituksen jäsenten valinta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajan tai tilintarkastajien valinta ja palkkioista päättäminen
- tilinpäätöksen vahvistaminen
- voitonjako
- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- osakeanti tai valtuutuksen antaminen siihen.

Etukäteistiedot

Kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan vähintään kahdessa hallituksen päättämässä sanomalehdessä aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään kolme viikkoa ennen kokousta. Viime vuosina kutsu on julkaistu Helsingin Sanomissa, Kauppalehdessä ja Hufvudstadsbladetissa.

Kutsussa mainitaan kokouksessa käsiteltävät asiat samoin kuin edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen itse tai asiamiehen välityksellä. Lisäksi kokouskutsu ja hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle julkistetaan pörssitiedotteena. Kokouskutsu, hallituksen tai osakkeenomistajan päätösehdotukset ja yhtiökokouksessa esitettävät asiakirjat (kuten tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus) ovat lisäksi osakkeenomistajien nähtävänä vähintään kolmen viikon ajan ennen kokousta yhtiön internet-sivuilla pohjola.fi.

Ilmoittautuminen ja osallistuminen

Osakkeenomistajan on voidakseen käyttää äänioikeuttaan yhtiökokouksessa ilmoittauduttava yhtiölle kokouskutsussa ilmoitetulla tavalla. Viimeinen ilmoittautumispäivä voi olla aikaisintaan kymmenen päivää ennen kokousta. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on asianmukaisesti ilmoitettu merkittäväksi osaksluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen useamman asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet (lukumäärä), joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on sellaisella osakkeenomistajalla, joka on kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökokousta (yhtiökokouksen täsmäytyspäivä) merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osaksluetteloon. Lisäksi hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja voidaan ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi osaksluetteloon yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos osakkeenomis-

tajalla on osakkeiden perusteella oikeus olla merkittynä osakasluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään yhtiökokouksutsussa ilmoitettavana ajankohtana, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osakkeenomistuksessa yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua yhtiökokoukseen eivätkä osakkeenomistajan äänimäärään.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa yhtiökokoukselle osakeyhtiölain mukaan kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että se voidaan sisällyttää yhtiökokouksutsoon. Vaatimuksen katsotaan tulleen riittävän ajoissa, jos hallitukselle on ilmoitettu vaatimuksesta viimeistään neljä viikkoa ennen kokouksutsoon toimittamista. Asiaa koskeva vaatimus voidaan toimittaa yhtiön Sijoittajasuhdeyksikön sähköpostiosoitteeseen ir@pohjola.fi.

Osakkeenomistaja voi osallistua kokoukseen itse tai valtuuttamansa asiamiehen välityksellä. Tällaisena asiamiehenä voi hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta toimia esimerkiksi osakkeita hoitava säilytyspankki. Osakkeenomistajalla voi olla useita asiamiehiä, jotka edustavat osakkeenomistajaa eri arvopaperitileillä olevilla osakkeilla. Asiamiehen on esitettävä valtakirja tai muutoin luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakkeenomistajaa. Osakkeenomistaja tai asiamies voi käyttää yhtiökokouksessa yhtä avustajaa. Yhtiökokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka on osakkeenomistajien nähtävänä viimeistään kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta yhtiön internet-sivuilla. Lisäksi yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteena.

Yhtiöllä on kaksi osakesarjaa. K-sarjan osake tuottaa yhtiökokouksessa viisi ääntä ja A-sarjan osake tuottaa yhtiökokouksessa yhden äänen. Yhtiön K-sarjan osakkeita saa omistaa vain suomalainen osuuspankki, osuuspankki-osakeyhtiö ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, eikä niitä voida siirtää muille kuin mainituille K-sarjan osakkeiden omistukseen oikeutetuille yhteisöille. Osakkeenomistaja saa yhtiökokouksessa äänestää täsmäytyspäivänä omistamiensa osakkeiden koko äänimäärällä. Osakkeenomistaja saa äänestää eri osakkeilla eri tavalla. Yhtiön yhtiöjärjestyksessä ei ole äänileikkureita.

Yhtiökokouksessa jokaisella osakkeenomistajalla on kyselyoikeus sellaisen asian osalta, joka on yhtiökokouksen asialistalla. Yhtiökokouksessa esitettävä kysymys voidaan toimittaa etukäteen yhtiölle Sijoittajasuhdeyksikön sähköpostiosoitteeseen [ir\(at\)pohjola.fi](mailto:ir(at)pohjola.fi). Osakkeenomistajalla on myös oikeus kokouksessa tehdä päätösehdotuksia yhtiökokoukselle kuuluvissa ja asialistalla olevissa asioissa.

Äänestettäessä yhtiökokouksen päätökseksi tulee tavallisesti se esitys, jota on kannattanut enemmän kuin puolet annetuista äänistä tai äänten mennessä tasan puheenjohtajan kannattama esitys. Osakeyhtiölain mukaan on kuitenkin olemassa useita asioita, kuten yhtiöjärjestyksen muutos tai päätös suunnatusta osakeannista, jolloin päätös edellyttää määrääneemmistöä kokouksessa edustetuista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

Tavoitteena on, että yhtiön toimitusjohtaja ja kaikki hallituksen jäsenet sekä tilintarkastajat ovat läsnä yhtiökokouksessa. Tavoitteena on lisäksi, että hallituksen jäseniksi ensimmäistä kertaa ehdolla olevat henkilöt ovat läsnä valinnan suorittavassa yhtiökokouksessa, ellei poissaololle ole painavaa syytä.

Osakassopimukset

OPK:n, Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Suomen (Suomi-yhtiö) ja Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen (Ilmarisen) välillä 12.9.2005 tehdyn sopimuksen mukaan Suomi-yhtiöllä on oikeus nimetä yksi henkilö hallitukseen. Jos Suomi-yhtiön Pohjola-omistus alenee olennaisesti vuoden 2006 yhtiökokoukseen mennessä saavutetusta omistustasosta (10 prosenttia kaikista osakkeista), OPK sitoutuu äänestämään Pohjolan yhtiökokouksessa hallitukseen Suomi-yhtiön nimeämän henkilön tilalle Ilmarisen nimeämää henkilöä, edellyttäen että Ilmarisen omistus ei myöskään ole laskenut olennaisesti saavutetun tason (10 prosenttia osakkeista) alapuolelle.

Yhtiön tiedossa ei ole muita yhtiön osakkeita koskevia osakassopimuksia.

4. Hallitus ja sen valiokunnat

Hallituksen valinta

Pohjolan hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja lukuun ottamatta yhtiökokous toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen puheenjohtajana toimii osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaan keskusyhteisön OPK:n johtokunnan puheenjohtaja. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii yhtiöjärjestyksen mukaan OPK:n johtokunnan varapuheenjohtaja. OPK:n, Suomi-yhtiön ja Ilmarisen välillä tehdyn sopimuksen mukaan hallituksen yhden jäsenen tulee olla sopimuksessa todetuin edellytyksin ensisijaisesti Suomi-yhtiön ja toissijaisesti Ilmarisen nimeämä henkilö (kts. edellä Yhtiökokous > Osakassopimukset).

Pohjolalla ei ole Corporate Governance -koodissa tarkoitettua hallituksen nimitysvaliokuntaa. Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OPK. OPK:n ehdotus Pohjolan hallituksen jäseniksi julkaistaan osana yhtiökokouksutsoa ja pörssitiedotteena.

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus käsittelee yhtiön ja sen konsernin toiminnan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat.

Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouskäytäntö.

Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa yhtiötä ja sen konsernia ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja sen kaikkien osakkeenomistajien etua.

Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus

- päättää konsernistrategiasta ja vahvistaa liiketoimintastrategiat
- vahvistaa yhtiön ja sen konsernin toiminnassa noudatettavat arvot
- hyväksyy vuosittain liiketoimintasuunnitelman ja investointisuunnitelman sekä valvoo niiden toteuttamista
- päättää konsernin ja sen toimintojen keskeisestä organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- käsittelee ja hyväksyy konsernitilinpäätöksen ja osavuositarkastukset
- määrittelee yhtiön osinkopolitiikan ja tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen maksettavan osingon määrästä
- nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen ja päättää heidän palkoistaan, eduista ja muista toimitusuhteen ehdoista
- päättää konsernin johtoryhmän jäsenten nimityksistä ja heidän palkoistaan, eduistaan ja muista työ- tai toimitusuhteen ehdoista
- vahvistaa periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön ja sen konsernin johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan
- päättää yhtiön ja sen konsernin henkilöstöä koskevien palkitsemisjärjestelmien peruseriaatteista
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä yksittäisistä investoinneista sekä yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä
- vahvistaa vuosittain konsernin vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat, varainhankintasuunnitelman, sijoituslusuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet
- arvioi ja valvoo konsernin vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta
- päättää periaatteista, joilla varmistetaan, että yhtiö ja sen konserni toimii ulkoisen sääntelyn ja sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti
- päättää raportoinnista, jolla hallitus seuraa konsernin ja tytäryhtiöiden liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskitilannetta
- päättää periaatteista, joilla varmistetaan avoin tiedottaminen ja sisäinen tiedonkulku
- vahvistaa sisäisen valvonnan kuvauksen ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyyttä yhtiössä sekä sen konsernissa
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet ja tarkastussuunnitelman
- vastaa muista hallitukselle osakeyhtiölaissa tai muualla säädettyistä tehtävistä.

Hallitus voi asettaa määräämiään tehtäviä varten toimikunta tai muita pysyviä tai määräaikaista elimiä. Hallitus vahvistaa asettamiensa toimielinten päätöksentekovaltuudet ja nimittää niiden jäsenet. Hallituksen asettamia pysyviä päätöksentekuelimiä ovat riskienhallintajohto, rahoitusjohto, tasehallintajohto ja underwriting-johto. Riskienhallintajohdon tehtävänä on koordinoita ja ohjata konsernin vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan periaatteita ja toimintalinjoja. Rahoitusjohto tekee hallituksen vahvistamien valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maariskiä koskevia vastuunaja-, limiitti- ja vastuupäätöksiä. Tasehallintajohdon tehtävänä on analysoida, koordinoita ja ohjata konsernin pääomien ja taseen käyttöä. Underwriting-johdon tehtävänä on konsernin vakuutusriskien hallinta.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on työjärjestyksen mukaan johtaa puhetta hallituksen kokouksissa. Puheenjohtajan tulee lisäksi varmistaa, että hallituksen toiminta on tehokasta ja että hallitus huolehtii kaikista sille kuuluvista tehtävistä. Puheenjohtajan tulee tehtävänsä toteuttamiseksi lisäksi hyväksyä kokousten esityslistat ja varmistaa, että kokouksessa käsiteltävät asiat on asianmukaisesti valmisteltu; ja varmistaa, että asioiden käsittelyyn on varattu riittävästi aikaa ja että kaikilla kokoukseen osallistuvilla on mahdollisuus lausua niistä mielipiteensä.

Pohjola Pankki Oyj:n hallitus 2009

Hallituksen jäsenet	Syntynyt	Koulutus	Päätoimi
Reijo Karhinen, pj	1955	KTM	Vuorineuvos, pääjohtaja OP-Pohjola-ryhmä
Tony Vepsäläinen, vpj	1959	OTK, eMBA	Toimitusjohtaja, OP-Keskus osk
Merja Auvinen	1960	KTM, eMBA	Toimitusjohtaja, Savonlinnan Osuuspankki
Jukka Hienonen* (27.3.2009 alkaen)	1961	KTM	Toimitusjohtaja, Finnair Oyj
Simo Kauppi	1954	KTM, eMBA	Toimitusjohtaja, Länsi-Suomen Osuuspankki
Satu Lähteenmäki*	1956	KTT	Virkavapaalla professorista, Turun Kauppakorkeakoulu
Markku Vesterinen	1951	FL	Toimitusjohtaja, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi
Tom von Weymarn*	1944	DI	Eläkkeellä, hallitusammattilainen
Eino Halonen (27.3.2009 saakka)	1949	Ekonomi	Rahoitusneuvos

* Yhtiöstä sekä sen merkittävistä osakkeenomistajista riippumattomat hallituksen jäsenet.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus on asettanut vastuulleen kuuluvien tehtävien valmistelua varten tarkastusvaliokunnan, palkitsemisvaliokunnan ja riskienhallintavalioikunnan. Hallitus valitsee keskuudestaan valiokuntien puheenjohtajat, varapuheenjohtajat ja muut jäsenet sekä vahvistaa valiokuntien työjärjestykset, joissa on määritelty niiden keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset valiokuntien valmistelun pohjalta. Valiokuntien tulee säännöllisesti raportoida toiminnastaan hallitukselle.

Tarkastusvaliokunta

Valinta ja kokoonpano

Hallitus valitsee keskuudestaan vuodeksi kerrallaan tarkastusvaliokuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja vähintään yhden ja enintään kaksi muuta jäsentä. Tarkastusvaliokunnan jäsenillä tulee olla riittävä laskentatoimen ja tilinpäätöskäytännön tuntemus. Valiokunnan jäsenistä vähintään yhden tulee olla riippumaton yhtiöstä.

Tehtävät

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistumaan, että yhtiöllä ja sen konsernilla on koko toiminnan kattava riittävä ja toimiva sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Valiokunnan tehtävänä on myös seurata, että yhtiön toiminta ja sisäinen valvonta on järjestetty lakien, määräysten sekä hyvän johtamis- ja hallintojärjestelmän edellyttämällä tavalla sekä valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Tehtävänsä toteuttamiseksi valiokunta osaltaan

- valvoo taloudellista raportointia
 - arvioimalla yhtiön tilinpäätös- ja osavuositarkastusluonnokset sekä yhtiön ja sen konsernin tilinpäätösperiaatteet
 - arvioimalla merkittävät tai poikkeukselliset liiketapahtumat ja niitä koskevat johdon arviot
 - arvioimalla taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta ja säännösten mukaisuutta
- valvoo lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista
 - kuulemalla säännöllisesti säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaavaa
 - arvioimalla miten lakeja ja määräyksiä sekä viranomaisohjeita noudatetaan
 - arvioimalla sisäisten ohjeiden noudattamista
 - seuraamalla yhtiön ja sen konsernin toimintaan liittyvän sääntelyn kehittymistä
- arvioi sisäisen valvonnan riittävyyttä ja toimivuutta
 - valvomalla sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden noudattamista
- valvoo sisäisen tarkastuksen toimintaa
 - kuulemalla säännöllisesti sisäisestä tarkastuksesta vastaavaa
 - arvioimalla sisäisen tarkastuksen toimintaa ja käsittelemällä sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelmaa
 - perehtymällä riittävässä laajuudessa sisäisen tarkas-

tuksen tarkastuskertomuksiin

- käsittelee viranomaisvalvontaan liittyvät asiat
 - perehtymällä yhtiön toimintaa valvovien viranomaisten tarkastuskertomuksiin ja muihin raportteihin ja arvioimalla valvonnan edellyttämiä toimia
- käsittelee ja arvioi tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat
 - kuulemalla säännöllisesti tilintarkastajia
 - käsittelemällä ja arvioimalla tilintarkastussuunnitelman ja tilintarkastuskertomukset
 - arvioimalla tilintarkastuksen ja tilintarkastajien neuvontapalvelujen laadun ja laajuuden.
 - osallistumalla tilintarkastajan valintaprosessiin
- pitää yhteyttä yhtiön emoyhteisön hallintoneuvoston tarkastusvaliokuntaan.

Työskentely

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa valiokunnan puheenjohtajan kutsumana. Kutsu ja esityslista lähetetään kokouksen osanottajien lisäksi tiedoksi myös hallituksen muille jäsenille.

Valiokunta on toimivaltainen, kun saapuvilla on valiokunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään yksi valiokunnan jäsen. Valiokunnan kokouksiin osallistuvat valiokuntien jäsenten ja sihteerin lisäksi yhtiön toimitusjohtaja ja käsiteltävinä olevista asioista riippuen yhtiön taloudesta ja riskienhallinnasta vastaavat konsernin johtoryhmän jäsenet, yhtiön tilintarkastaja, sisäisen tarkastuksen johtaja ja säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava henkilö.

Valiokunnan kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat valiokunnan puheenjohtaja ja sihteeri. Pöytäkirja käsitellään yhtiön hallituksessa. Valiokunta raportoi toiminnastaan myös muutoin säännöllisesti yhtiön hallitukselle.

Tarkastusvaliokunnan työskentely 2009

Tarkastusvaliokunnan jäseniä vuoden 2009 aikana olivat Tom von Weymarn (pj), Merja Auvinen, Jukka Hienonen (27.3.2009 alkaen) ja Markku Vesterinen (27.3.2009 saakka).

Tarkastusvaliokunta on kokoontunut vuoden 2009 aikana 6 kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti tarkastusvaliokunnan kokouksiin oli 94,44 prosenttia.

Palkitsemisvaliokunta

Valinta ja kokoonpano

Palkitsemisvaliokuntaan valitaan vuosittain yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä hallituksen kokouksessa kolme jäsentä siten, että valiokunnan puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana hallituksen varapuheenjohtaja. Lisäksi valiokuntaan valitaan yksi jäsen hallituksen riippumattomista jäsenistä. Valiokunnan sihteerinä toimii hallituksen sihteeri.

Tehtävät

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on

- valmistella yhtiön hallitukselle esitykset toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja konsernin johtoryh-

män muiden jäsenten nimityksistä sekä heidän palkoistaan, palkkioistaan ja työsuhteidensa muista ehdoista

- arvioida edellä mainittujen henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito
- valmistella johdon seuraajasuunnitelmat
- valmistella konsernin palkitsemisen yleiset periaatteet ja ohjata konsernin henkilöstön palkitsemisjärjestelmien kehittämistä niiden mukaisesti
- valmistella yhtiön hallitukselle ehdotukset johdon palkitsemisjärjestelmistä
- arvioida säännöllisesti konsernin palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että palkitsemisen kaikkien henkilöstöryhmien osalta on linjassa konsernin arvojen, strategian, tavoitteiden, riskipoliittikkojen ja valvontajärjestelmien kanssa
- valvoa henkilöstöhallintoon liittyvän sääntelyn noudattamista Pohjola-konsernissa.

Työskentely

Palkitsemisvaliokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kokouksen esityslista lähetetään kokouksen osanottajien lisäksi tiedoksi myös hallituksen muille jäsenille. Kokouksen valmistelusta vastaavat ensisijaisesti puheenjohtaja ja henkilöstöjohtaja.

Valiokunta on toimivaltainen, kun saapuvilla on valiokunnan puheenjohtaja ja vähintään yksi valiokunnan jäsen. Valiokunnan kokouksiin osallistuu sen jäsenten ja sihteerin lisäksi soveltuvin osin myös yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön henkilöstöjohtaja.

Valiokunnan kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat valiokunnan puheenjohtaja ja sihteeri. Pöytäkirja käsitellään yhtiön hallituksen kokouksessa. Palkitsemisvaliokunta raportoi toiminnastaan myös muutoin säännöllisesti yhtiön hallitukselle.

Palkitsemisvaliokunnan työskentely 2009

Palkitsemisvaliokunnan jäseniä vuoden 2009 aikana olivat Reijo Karhinen (pj), Tony Vepsäläinen ja Satu Lähtenmäki.

Palkitsemisvaliokunta on kokoontunut vuoden 2009 aikana 7 kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti valiokunnan kokouksiin oli 100 prosenttia. Valiokunta on raportoinut toiminnastaan säännöllisesti yhtiön hallitukselle.

Riskienhallintavalioikunta

Valinta ja kokoonpano

Hallitus valitsee keskuudestaan vuodeksi kerrallaan riskienhallintavalioikuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja vähintään yhden ja enintään kaksi muuta jäsentä. Valiokunnan jäsenillä tulee olla riittävä yhtiön ja sen konsernin liiketoiminnan, sekä vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan tuntemus.

Tehtävät

Riskienhallintavalioikunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistamaan siitä, että yhtiöllä ja sen konsernilla on sen koko toiminnan kattavat riittävät vakavaraisuuden- ja riskienhallintajärjestelmät. Valiokunnan

tehtävänä on myös valvoa, että yhtiö ja sen konserni eivät toiminnassaan ota niin suuria riskejä, että niistä voisi aiheutua olennaista vaaraa yhtiön ja sen konsernin vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle tai kannattavuudelle ja että yhtiön ja sen konsernin riskinkantokyky on riittävä turvaamaan toiminnan jatkuvuuden.

Tehtävänsä toteuttamiseksi valiokunta

- käsittelee yhtiön ja sen konsernin vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipoliittikat ja muut riskienhallintaa koskevat yleisohjeet
- valvoo yhtiön ja sen konsernin riskienhallintajärjestelmien kattavuutta ja toimivuutta
 - seuraamalla Pohjola hallituksen asettamien toimikuntien toimintaa
 - arvioimalla vähintään vuosittain yhtiön ja sen konsernin riskienhallinnan laatua, kattavuutta, toimivuutta ja tehokkuutta
- valvoo yhtiön ja sen konsernin pääomien määrää ja laatua, tuloksen kehittymistä, riskiasemaa sekä riskipoliittikkojen, limiittien ja muun ohjeistuksen noudattamista
- valvoo, että yhtiön riskienhallinta on lakien ja viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaista
 - käsittelemällä ja arvioimalla ulkoisten valvojien riskiarvot
 - käsittelemällä ja arvioimalla mahdollisia riskienhallinnan toimivuuteen liittyviä havaintoja ja niiden edellyttämiä toimia
 - seuraamalla yhtiön toimintaan liittyvän sääntelyn kehittymistä riskienhallinnan osalta.

Työskentely

Riskienhallintavalioikunta kokoontuu vähintään viisi kertaa vuodessa valiokunnan puheenjohtajan kutsumana. Kutsu kokoukseen ja sen esityslista lähetetään kokouksen osanottajien lisäksi tiedoksi myös hallituksen muille jäsenille.

Valiokunta on toimivaltainen, kun saapuvilla on valiokunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään yksi valiokunnan jäsen. Valiokunnan kokouksiin osallistuvat valiokunnan jäsenten ja sihteerin lisäksi yhtiön toimitusjohtaja, riskienhallintajohdon puheenjohtaja ja tasehallintajohdon puheenjohtaja sekä tarpeen mukaan rahoitusjohdon puheenjohtaja.

Valiokunnan kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat valiokunnan puheenjohtaja ja sihteeri. Pöytäkirja käsitellään yhtiön hallituksessa sekä saatetaan tiedoksi emoyrityksen OPK:n riskienhallinnalle. Valiokunta raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan säännöllisesti myös muutoin yhtiön hallitukselle.

Riskienhallintavalioikunnan työskentely 2009

Riskienhallintavalioikunnan jäseniä vuonna 2009 olivat Tony Vepsäläinen (pj), Simo Kauppi, Markku Vesterinen (27.3.2009 alkaen) ja Eino Halonen (27.3.2009 saakka).

Riskienhallintavalioikunta on kokoontunut vuoden 2009 aikana 6 kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti valiokunnan kokouksiin oli 88,89 prosenttia.

Hallituksen työskentely

Hallitus laatii vuosittain toimintasuunnitelman. Tähän suunnitelmaan sisältyvät kokousaikataulu, kussakin kokouksessa käsiteltävät tärkeimmät asiat sekä tarvittava koulutus hallitukselle. Toimintasuunnitelmaan sisällytetään myös vuoden aikana odotettavissa olevat, normaalis- ta poikkeavat tapahtumat.

Hallitus ja sen valiokunnat arvioivat toimintaansa ja työskentelytapojaan kerran vuodessa.

Hallitus päättää hallitukselle kuuluvista asioista hallituksen kokouksessa. Hallituksen kokous voidaan pitää myös puhelimia tai muita viestintävälineitä käyttäen, mikäli asian kiireellisyys tai muu vastaava syy sitä vaatii, edellyttäen, että hallituksen jäsenillä on päätöksenteon aikana mahdollisuus keskinäiseen yhteydenpitoon.

Hallituksen kokous pidetään hallituksen määräämänä päivänä keskimäärin kerran kuukaudessa, ellei hallitus päättä toisin. Kokousaikataulu vahvistetaan osana hallituksen toimintasuunnitelmaa. Hallituksen kokous voidaan pitää myös muulloin, jos hallitus näin päättää tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä pyytää.

Kutsu hallituksen ja sen valiokuntien kokoukseen ja keskeinen kokousmateriaali on toimitettava hallituksen tai valiokunnan jäsenille mahdollisuuksien mukaan viimeistään kolme päivää ennen kokousta.

Hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet sen jäsenistä. Jos hallituksen jäsen on estynyt olemasta läsnä kokouksessa, hänen on ilmoitettava pois- saolosta viipymättä hallituksen puheenjohtajalle, toimitusjohtajalle tai hallituksen sihteerille.

Hallituksen kokoukseen osallistuvat hallituksen jäsenet. Toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa, jollei hallitus määrättyssä tapauksessa toisin päättä. Hallituksen kokoukseen voi osallistua myös muu henkilö, jonka läsnäolo on käsiteltävänä olevan asian vuoksi tarpeellista. Hallitus voi muutoinkin kuulla yhtiön sisäisen tarkastuksen johtajaa, säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaavaa henkilöä, tilintarkastajia ja muita asiantuntijoita.

Hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta vastaa ensisijaisesti toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja vastaa myös siitä, että hallitus ja sen jäsenet saavat käyttöönsä riittävät tiedot yhtiön ja sen konsernin toiminnan, taloudellisen tilanteen ja muiden käsiteltävien asioiden arvioimiseksi. Hallituksessa käsiteltävät asiat esittelee toimitusjohtaja tai hänen toimeksiannostaan muu asiaan perehtynyt henkilö. Esitykset on mahdollisuuksien mukaan annettava kirjallisina.

Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa ottaa osaa hänen ja yhtiön välistä sopimusta koskevan asian käsitte- lyyn. Hän ei myöskään saa osallistua yhtiön ja kolmannen henkilön välistä sopimusta koskevan asian käsitte- lyyn, mikäli hänellä on siitä odotettavissa olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa. Mitä edellä on todettu sopimuksesta, sovelletaan vastaavasti muuhun oikeustoimeen sekä oikeudenkäyntiin tai muuhun puhe- vallan käyttämiseen. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohta- jan tulee itse ilmoittaa esteellisyydestään hallitukselle.

Hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Jos äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja, johon merkitään läsnäolijat ja tehdyt päätökset sekä mahdolliset eriävät mielipiteet. Pöytäkirjan laatii hallituksen valitsema sihteeri. Pöytäkirja hyväksytään hallituksen seuraavas- sa kokouksessa, ja sen allekirjoittavat sihteerin lisäksi hallituksen puheenjohtaja sekä kokouksittain pöytäkirjan tarkastajaksi valittu henkilö. Pöytäkirjat numeroidaan juoksevasti kalenterivuosittain. Kunkin kalenterivuoden pöytäkirjat säilytetään sidottuina kirjoina.

Toimitusjohtaja huolehtii hallituksen päätösten toimeen- panosta, valvoo niiden toteutumista ja raportoi hallituk- selle niiden toimeenpanosta.

Hallitustyöskentely 2009

Hallitus on kokoontunut vuoden 2009 aikana 20 kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli 96,25 prosenttia.

5. Toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtaja

Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja on KTM Mikael Silvennoinen (s.1956).

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa halli- tuksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtii siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varain- hoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvat konsernin liiketoimin- nan johtaminen ja valvonta sekä hallituksessa käsiteltävi- en asioiden valmistelu ja hallituksen päätösten toimeen- pano. Toimitusjohtaja toimii lisäksi Pohjola-konsernin johtoryhmän puheenjohtajana ja keskeisten liiketoimin- tayhtiöiden hallitusten puheenjohtajana.

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen toimitushteensa ehdoista. Toimitusjohtajan toimitushteen ehdot määrittää kirjallisessa toimitusjohtajasopimuk- sessa, jonka hallitus hyväksyy.

Konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön operatiivisessa johtami- sessa konsernin johtoryhmä, joka on hallituksen asettama neuvoa-antava elin. Konsernin johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa tai itsenäisiä päätöksenteko-oikeuksia. Päätökset johtoryhmässä käsi- teltävistä asioista tekee toimitusjohtaja tai se johtoryhmän jäsen, jonka vastuulla käsiteltävä asia on, ellei asia kuulu yhtiön hallituksen tai muun konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen päätettäväksi.

Konsernin johtoryhmään kuuluvat yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön ja sen konsernin liiketoiminnoista vastaavat johtajat sekä konsernin talous- ja rahoitusjohtaja, henki- löstöjohtaja ja riskienhallintajohtaja. Hallitus vahvistaa johtoryhmän kokoonpanon. Konsernin johtoryhmän puheenjohtajana toimii yhtiön toimitusjohtaja tai hänen ollessaan estyneenä toimitusjohtajan sijainen. Johto-

ryhmän kokouksiin voi osallistua myös johtoryhmän ulkopuolisia henkilöitä pysyvinä tai tilapäisinä asiantuntijoina tai tarpeen mukaan asioiden esittelijöinä. Johtoryhmän puheenjohtaja nimeää johtoryhmän sihteerin, jonka tehtävänä on osallistua kokousten valmisteluun ja laatia kokouspöytäkirjat.

Konsernin johtoryhmän tehtävänä on toimia yhtiön toimitusjohtajan tukena yhtiöön ja sen konserniin liittyvien strategisten kysymysten valmistelussa, konsernin toiminnan koordinoinnissa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa sekä sisäisen valvonnan ja riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toimivuuden samoin kuin sisäisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun varmistamisessa. Johtoryhmä yhteistoimintaelimenä huolehtii yhtiön ja sen konsernin kokonaisohjauksesta siten, että koko konsernil-

le asetetut tulos- ja muut tavoitteet saavutetaan yhtenäisiä strategioita ja toimintaperiaatteita noudattaen.

Tehtävänsä toteuttamiseksi johtoryhmän tehtävänä on käsitellä erityisesti yhtiön ja sen konsernin strategia ja toimintasuunnitelma, hallitukselle esitettävät merkittävät asiat, suuret hankinnat ja projektit, yhtiön ja sen konsernin organisaation sekä hallinnon päälinjat ja henkilöstöhallinnon linjakysymykset. Johtoryhmän tehtävänä on lisäksi toimia eri toimintojen ja liiketoiminta-alueiden johdon välisenä informaatio- ja koordinaatioelimenä.

Konsernin johtoryhmä kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. Johtoryhmän kokouksista laaditaan pöytäkirja, minkä allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Johtoryhmän pöytäkirjat toimitetaan tiedoksi hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Pohjola-konsernin johtoryhmä 2009

Johtoryhmän jäsenet	Syntynyt	Koulutus	Päätoimi
Mikael Silvennoinen, pj	1956	KTM	Toimitusjohtaja, Pohjola Pankki Oyj
Mikko Koskimies	1967	KTM	Toimitusjohtaja, Pohjola Varainhoito Oy
Jouko Pölönen	1970	KTM, eMBA	Talous- ja rahoitusjohtaja, Pohjola Pankki Oyj
Reima Rytsölä	1969	VTM, CEFA	Pankkitoiminnan johtaja, konsernitasoinen vastuu suurista yritys- ja instituutioasiakkuuksista, Pohjola Pankki Oyj
Eva Valkama (1.4.2009 alkaen)	1949	KTM	Henkilöstöjohtaja, Pohjola Pankki Oyj
Petri Viertiö (2.3.2009 alkaen)	1962	DI	Riskienhallintajohtaja, Pohjola Pankki Oyj
Tomi Yli-Kyyny	1962	DI	Toimitusjohtaja, Pohjola Vakuutus Oy, konsernitasoinen vastuu henkilöasiakkaista ja yritysasiakkaista

6. Johtamisjärjestelmä

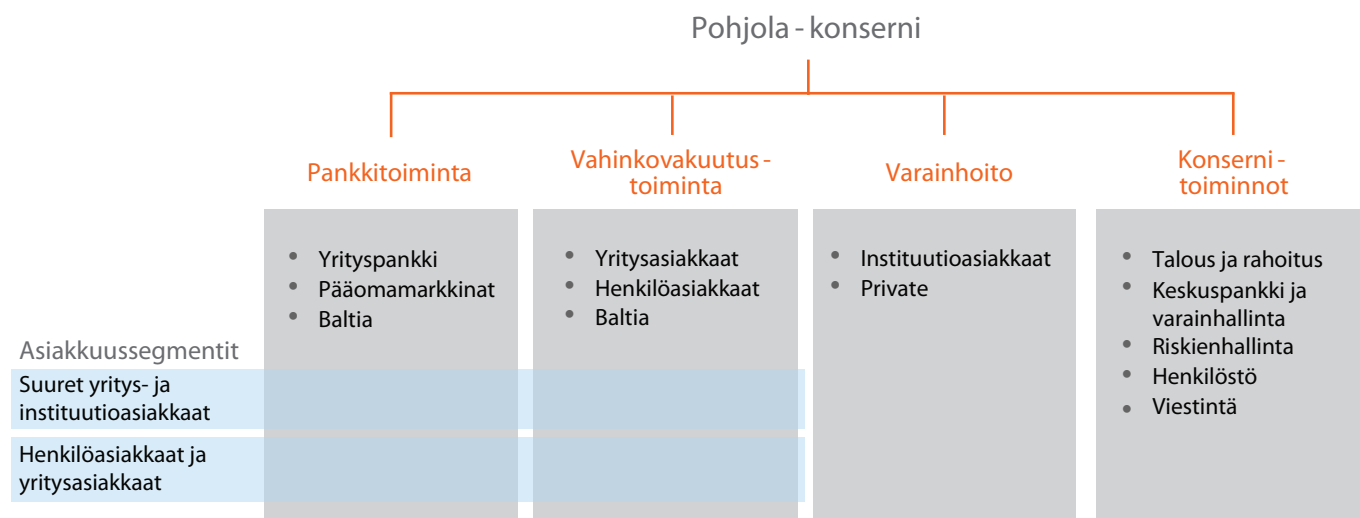
Arvot ja eettisen ohjeistuksen rooli

Pohjola-konsernille on määritelty toimintaa ohjaavat arvot, jotka omalta osaltaan toimivat myös eettisenä ohjeistuksena. Konsernin arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen. Eettistä toimintaa ohjaavat lisäksi eturistiriitatilanteiden hallintaa tukevat periaatteet, joiden ajantasaisuus varmistetaan vuosittain.

Päätöksenteko Pohjola-konsernissa

Konsernin johtamisjärjestelmässä on määritetty periaatteet konsernin toiminnalliselle ja juridiselle päätöksenteolle. Luotto- ja markkinariskien ottamisesta sekä ICT-investoinneista on omat päätöksenteko-ohjeensa. Vahinkovakuutuksen sijoitussuunnitelman ja vastuuvelan laskuperusteiden vahvistamisesta sekä eräistä muista keskeisistä vakuutustoiminnan tehtävistä on lisäksi omat säännöksensä ja ohjeensa.

Pohjolan liiketoimintarakenne

Pohjola-konsernin organisaatiorakenne

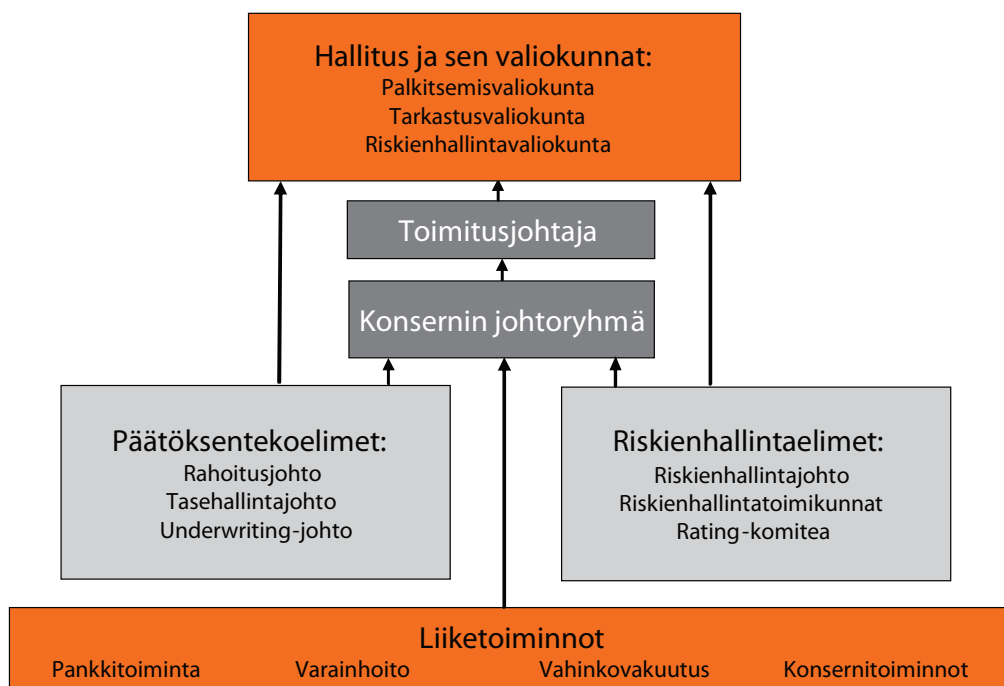
Konsernin organisaatio perustuu kolmeen liiketoiminta-segmenttiin ja näihin kuuluviin liiketoiminta-alueisiin sekä konsernitoimintoihin, joihin on keskitetty konsernin ja liiketoimintojen tarvitsemat keskitetyt palvelut ja tukitoiminnot.

Liiketoiminnoilla on oma konsernitasosta johdettu visionsa, strategiansa, menestysmittaristonsa ja toimintamallinsa. Liiketoimintojen ja liiketoiminta-alueiden tavoitteiden ja strategioiden tulee tukea konsernin vision ja strategian toteutumista.

Konsernin ja sen liiketoimintojen ja liiketoiminta-alueiden tarvitsema sellainen ohjaus, kehittäminen, tuki ja palvelut, jotka ovat osaamis-, tehokkuus- tai riskienhallintasyistä keskitetty, on organisoitu konsernitoimintoihin sekä vahinkovakuutuksen korvaustoimintaan. Asiakkuuksien johtaminen ja hoito on vastuutettu asiakkuussegmenteille, jotka ovat suuret yritys- ja instituutioasiakkaat sekä henkilöasiakkaat ja yritysasiakkaat. Markkinointi on koordinoitu konsernitasolla. Osa tukitoiminnoista, kuten sisäinen tarkastus, tietohallinto, viestintä, ulkoinen laskenta ja osa henkilöstöasioista, on keskitetty OPK-konsernitasolla.

Konsernin toiminnallinen päätöksenteko ja ohjaus perustuvat hallituksen vahvistamaan liiketoimintaorganisaatioon. Konsernin juridinen päätöksenteko perustuu konsernin yhtiörakenteeseen. Toiminnallinen ja juridinen päätöksenteko yhdistyvät Pohjolan hallituksessa, jonka ohjaus- ja valvontavastuu kohdistuu koko konserniin. Hallituksen tehtävät ja päätöksentekojärjestys säännellään hallituksen työjärjestyksessä.

Seuraavassa kuvassa on esitetty Pohjola-konsernin päätöksentekuelimet ja raportointisuhteet tiivistetysti.

Toiminnallinen päätöksenteko ja ohjaus tapahtuvat seuraavissa elimissä:

- Pohjolan hallitus
- Pohjolan toimitusjohtaja
- liiketoiminnan johtaja
- liiketoiminta-alueen johtaja
- osastonjohtaja
- yksikön päällikkö

Juridinen päätöksenteko tapahtuu seuraavissa elimissä:

- Pohjolan hallitus
- Pohjolan toimitusjohtaja
- Tytäryhtiöiden hallitukset
- Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Toimitusjohtajalla on lakisääteinen vastuu hoitaa päivittäistä yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa.

Liiketoimintojen sekä liiketoimintoihin perustettujen päätösvaltaa käyttävien elinten tehtävät, valtuudet, valtuuksi-en käytön enimmäisrajat ja raportointisuhteet määritetään niitä koskeissa työjärjestyksissä tai toimenkuvuissa.

Merkittävät toiminnallisen ohjauksen päätökset kirjataan. Ellei päätösten kirjaaminen tapahdu juridisen päätöksentekojärjestelmän puitteissa, päätökset kirjataan johtoryhmien pöytäkirjoihin.

Toiminnallinen päätöksenteko ja ohjaus vaikuttavat konserniyhtiöissä tehtävään juridiseen päätöksentekoon. Esimerkkeinä tällaisista toiminnallisista päätöksistä ovat tavoiteasetanta, strategia, palkkausperiaatteet ja osinkopolitiikka. Konserniyhtiöt kirjaavat toiminnallisen ohjauksen päätöksiä tarpeen mukaan konserniyhtiöiden hallitusten päätöksiksi. Konserniyhtiöiden juridisessa päätöksenteossa on toiminnallisen ohjauksen lisäksi otettava huomioon osakeyhtiölain ja muiden säännösten sekä viranomaisten vaatimukset (esimerkkinä tilinpäätöksen ja vakuutusyhtiön sijoitussuunnitelman ja vastuuvuolen laskuperusteiden vahvistaminen). Osana konsernin omistajaohjausta toimitusjohtaja toimii merkittävimpien tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajana.

Pohjola-konsernin strateginen ja operatiivinen suunnittelu

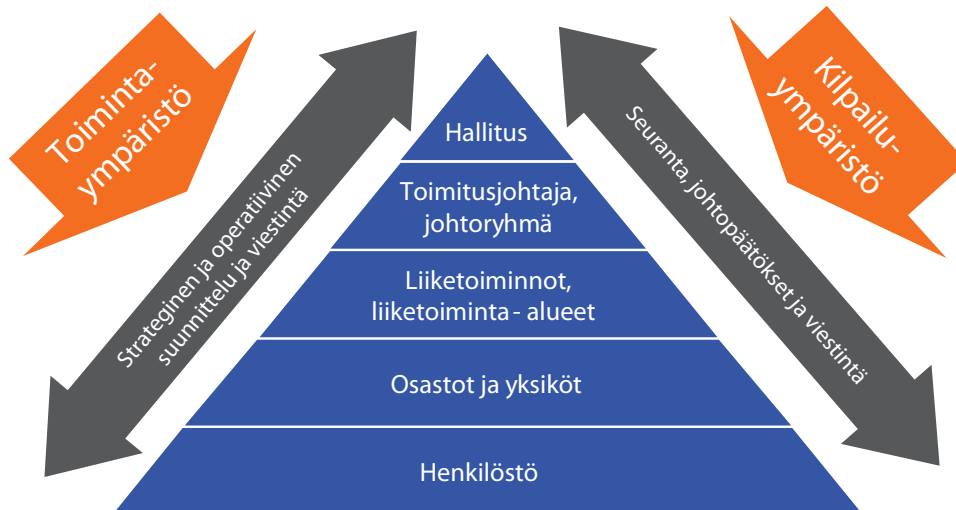
Pohjola-konsernin pitkän aikavälin strateginen tahtotila määritellään noin kahden vuoden välein päivitettävässä strategiassa. Strategian päivitys perustuu toimintaympäristön, kilpailuympäristön ja oman toiminnan analyysiin sekä OP-Pohjola-ryhmän ja OPK:n strategioihin. Konsernin strategia linjaa liiketoimintojen, liiketoiminta-alueiden ja tytäryhtiöiden omia strategioita ja toimintaa pitkällä aikavälillä. Strategisen suunnittelun keskeisenä tehtävänä on kuvata konsernin perustehtävä ja päämäärä sekä keskeiset tavoitteet, menestystekijät ja kilpailuedut, joiden avulla päämäärä pyritään saavuttamaan. Strategian päivityksen yhteydessä määritellään strategiakauden tärkeimmät hankkeet, joiden avulla konsernin toimintaa pyritään muuttamaan ja tekemistä keskittämään strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Operatiivinen suunnittelu on lyhyen tähtäimen suunnittelua ja sen keskeisenä tehtävänä on kuvata vuosittaiset painopisteet, keskeiset tekemiset, resurssit sekä riskiliimit ja tulokset, joiden avulla strategiassa asetetut tavoitteet pyritään saavuttamaan. Strategiassa asetetut tavoitteet ja hankkeet ja niiden toteutus linkitetään operatiiviseen suunnitteluun vuotuisissa liiketoimintasuun-

liiketoiminnoissa ja suunnitelmat vahvistetaan hallituksessa. Hallituksen vahvistamat suunnitelmat toteutetaan toimivan johdon ja henkilöstön toimesta ja vastaavasti hallitus ja toimiva johto seuraavat toteutusta, tekevät johtopäätöksiä ja tarvittaessa käynnistävät korjaavia toimenpiteitä. Seuraavassa kuvassa on kuvattu Pohjola-konsernin toiminnan suunnittelun ja seurannan karkea viitekehys.

Pohjola-konsernin toiminnan seuranta ja raportointi

Suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan jatkuvasti, jotta mahdolliset toiminta- ja kilpailuympäristön muutokset ja poikkeamat suunnitelmista havaitaan nopeasti ja mahdolliset korjaavat toimenpiteet voidaan käynnistää. Tavoitteiden toteutumista seurataan organisaatorakenteen mukaisesti myös esimiesten ja alaisten välisissä kehityskeskusteluissa. Raportoinnin tulee antaa oikea ja selkeä kuva operatiivisen toiminnan tilanteesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, toiminnan toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä sekä tavoitteiden saavuttamista uhkaavista riskeistä. Toiminnan seurannassa keskeistä on ajantasaisuus ja luotettavuus sekä olennaisten seikkojen ja johtopäätösten esiin nostaminen päätöksenteon pohjaksi. Seurantaan kuuluu

nitelmissä, toimenpideohjelmissä ja tavoitemittaristossa. Vuosisuunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa otetaan tasapainoisesti huomioon tulokortin neljä osa-aluetta eli talous ja riskit, asiakkaat, prosessit sekä henkilöstö. Konkreettisten tavoitteiden toteutumista seurataan strategioissa ja toimenpidesuunnitelmissa määritellyillä menestysmittareilla, joiden toteutumista arvioidaan erikseen määrittävinä ajanjaksoina. Palkitseminen on osa johtamisjärjestelmää, jolla kannustetaan henkilöstöä tavoitteiden saavuttamiseen. Tulossuunnitteet laaditaan kuluvalle vuodelle ja sitä seuraaville kahdelle vuodelle.

Toiminnan suunnittelu ja seuranta on sekä ylhäältä alas että alhaalta ylös tapahtuvaa jatkuvaa vuorovaikutusta ottaen huomioon toiminta- ja kilpailuympäristössä sekä omassa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toimenpidevaihtoehdot. Strateginen ja operatiivinen suunnittelu tehdään hallituksen antamien suuntaviivojen pohjalta

olennaisena osana toteumaraportoinnin lisäksi ennusteiden laatiminen ja vaihtoehtoisten skenaarioiden luominen. Toiminnan seuranta on osa sisäistä valvontaa, jonka avulla pyritään varmistumaan siitä, että konsernin

- strategia ja toimintasuunnitelmat toteutetaan ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- riskien hallinta on kattavaa ja riittävää
- toiminta on tehokasta ja luotettavaa
- taloudellinen ja muu raportointi on luotettavaa
- toiminnassa noudatetaan lakeja sekä ulkoista ja sisäistä sääntelyä.

7. Sisäinen ja ulkoinen valvonta

7.1. Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta

Pohjola-konsernissa sisäisen valvonnan perustana on toimintokohtainen organisaatio, jossa sisäistä valvontaa toteutetaan eri muodoissa kaikilla organisaation eri tasoilla. Ensisijainen ja laajamittaisin sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa konsernin keskeisten tavoitteiden toteutumista ja tavoitteiden toteutumisen arviointi perustuu suurelta osin operatiivisesta toiminnasta saatavaan raportointiin. Liiketoiminnassa sisäinen valvonta on jatkuvaa toimintaa ja osa päivittäisiä rutiineja, joilla varmistetaan, että toiminta on tavoitteiden mukaista. Liiketoiminnan rooli raportoitavien tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistuksessa on merkittävä.

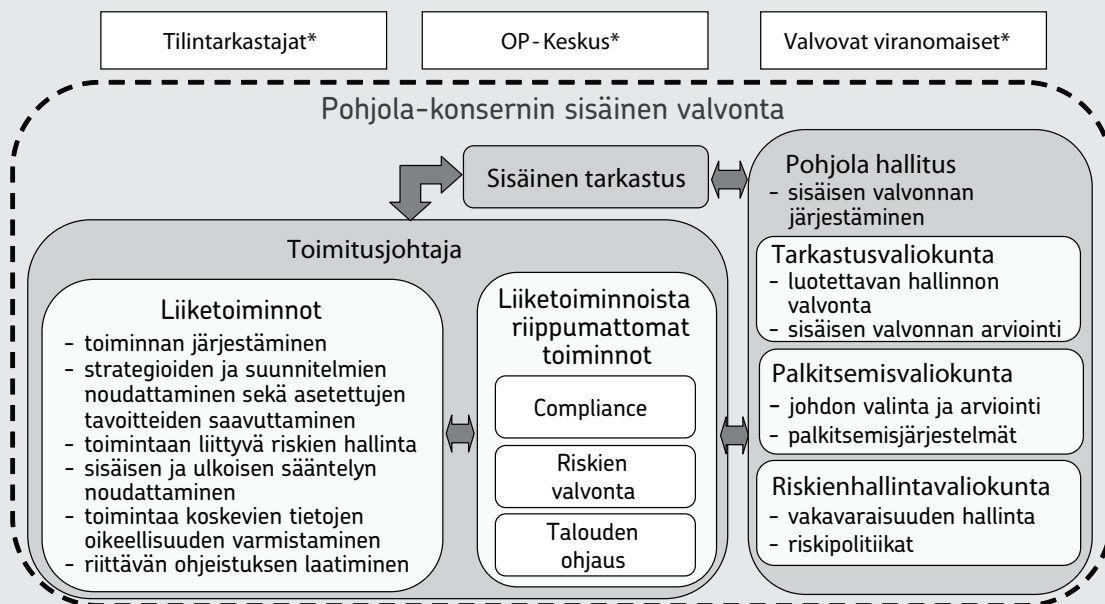
Sisäistä valvontaa toteutetaan organisaation kaikilla eri tasoilla yksittäisestä toimihenkilöstä aina yhtiön hallitukseen saakka. Sisäisen valvonnan yksityiskohtaisuus ja toteuttajien määrä on suurimmillaan organisaation alatasoilla ja supistuu organisaatorakenteen mukaisesti. Mitä ylemmäksi organisaatorakenteessa siirrytään, sitä tiivistetympää ja laajempaa tietoa valvojilla on käytettävissään. Toiminnan luonteesta ja käytössä olevista tiedoista johtuen ovat sisäisen valvonnan toimivuutta varmistavat menetelmät erilaiset organisaation eri tasoilla sekä eri toiminnoissa.

Hallituksen rooli sisäisessä valvonnassa

Pohjolan hallitus vastaa riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä.

- vahvistaa sisäisen valvonnan kuvauksen ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyyttä yhtiössä sekä sen konsernissa,

Pohjola-konsernin sisäisen valvonnan viitekehys:

* Sisäisen valvonnan kehittämisessä huomioidaan myös Pohjola-konsernin ulkoisen sääntelyn muutokset ja ulkoisten valvojien sisäiseen valvontaan liittyvät havainnot.

Pohjolan toimitusjohtajaa sekä yhtiön ja sen konsernin ylintä ja toimivaa johtoa sekä muita toimintoja avustavat liiketoiminnan sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa liiketoiminnoista riippumattomat, konsernitointoihin keskitetyt, compliance-, riskien valvonta- ja talouden ohjaus -toiminnot. Pohjolan hallitusta, toimitusjohtajaa ja konsernin johtoryhmää avustavat sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa sisäinen tarkastus ja erityisesti taloudellisten tietojen oikeellisuuden varmistamisessa myös ulkoiset tilintarkastajat. Pohjolan hallitus on vastuuttanut merkittävän osan sisäisen valvonnan varmistamiseen liittyvistä tehtävistä valiokunnilleen. Valiokuntien rooli on valmisteleva ja varsinainen päätöksenteko tapahtuu hallituksessa.

Konserniyhtiöiden hallitukset huolehtivat ko. yhtiöiden osalta sisäisen valvonnan varmistamiseen liittyvistä tehtävistä. Sisäinen tarkastus kattaa myös konserniyhtiöt ja tukee myös niiden hallituksia sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa.

- arvioi ja valvoo sisäisen ja ulkoisen valvonnan havaintojen perusteella toiminnan järjestämistä koskevien periaatteiden noudattamista ja ohjauksen toimivuutta yhtiössä sekä sen konsernissa ja
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet ja tarkastussuunnitelman.

Osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä yhtiön hallitus seuraa säännöllisesti yhtiön ja sen konsernin liiketoiminnallista tulosta ja toimintaan sisältyviä riskejä ja päättää raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Erikseen ja osana liiketoimintasuunnitelmaa hallitus vahvistaa konsernin vakavaraisuuden hallintaa koskevia periaatteita vuosittain halutun riskinottotason ja merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet samoin kuin eri riskilajeja koskevat riskipolitiikat ja -mittarit. Hallitus käsittelee vuosittain myös investointisuunnitelman.

Hallituksen tehtävänä on myös huolehtia konsernin ja OP-Pohjola-ryhmän toiminnan kannalta tarpeellisen mak-suvalmiuden ja varainhankinnan turvaamisesta.

Yhtiön hallitus päättää konsernin johtamisjärjestelmästä ja toiminnan edellyttämästä yhtiö- ja organisaatio-rakenteesta siten, että ne luovat edellytykset tehokkaalle sisäiselle valvonnalle.

Konserniyhtiöiden omistajaohjauksen varmistamiseksi ja sisäisen valvonnan toimivuuden seuraamiseksi konserniyhtiöiden hallitukseen kuuluu yksi tai useampi konsernin johtoryhmän jäsen. Konsernitasoinen riskienhallinta ja taloudellinen raportointi hoidetaan keskitetysti liiketoiminnoista riippumattomana toimintona Pohjolassa.

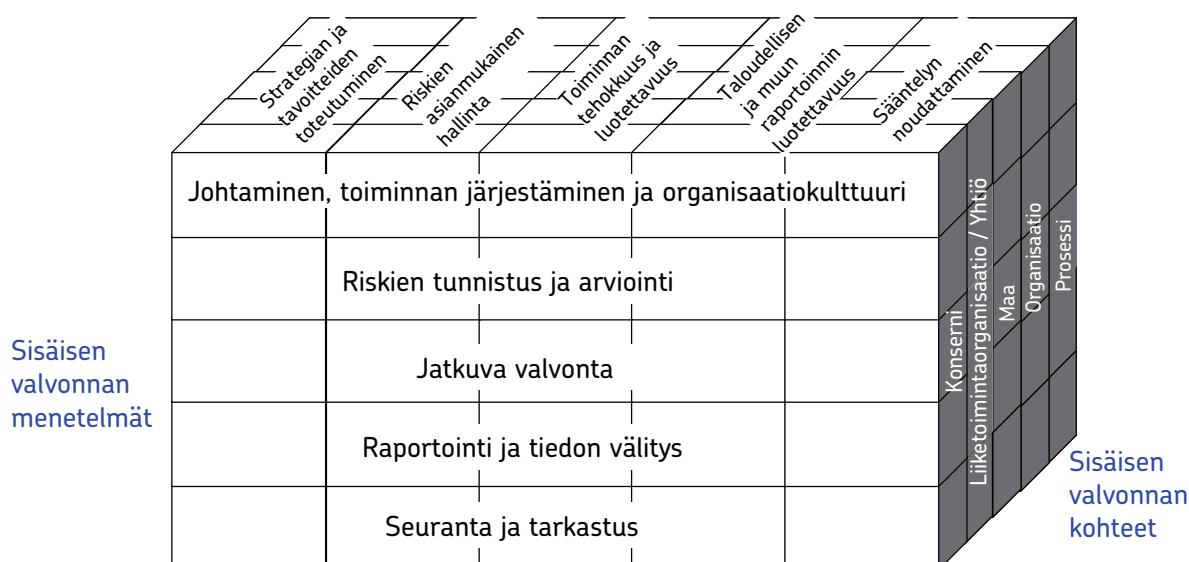
Konserniyhtiöiden hallituksilla on vastuu asianomaisen yhtiön sisäiseen valvontaan liittyvistä ylimmän johdon tehtävistä. Konserniyhtiön toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta päätettyjen

Riskienhallinta

Yhtiön ja sen konsernin sisäiset ja ulkoiset riskit, jotka voivat haitallisesti vaikuttaa liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamiseen, tunnistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Riskejä rajoitetaan ja rajoitteita valvotaan. Määrällisille ja laadullisille riskeille on olemassa arviointi- ja hallintamenetelmät.

Yhtiöllä on muusta liiketoiminnasta riippumaton riskienhallintatoiminto. Se valvoo, mittaa ja raportoi riskeistä sekä ylläpitää, kehittää ja valmistelee vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan periaatteita yhtiön hallituksen vahvistettaviksi sekä laatii menetelmiä käytettäväksi riskien arvioimisessa ja mittaamisessa. Osana riskienhallintatoimintoa toimii säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava riippumaton yksikkö (compliance), jonka tehtävänä on avustaa yhtiön ja sen konsernin ylintä ja toimivaa johtoa ja muita toimintoja säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa

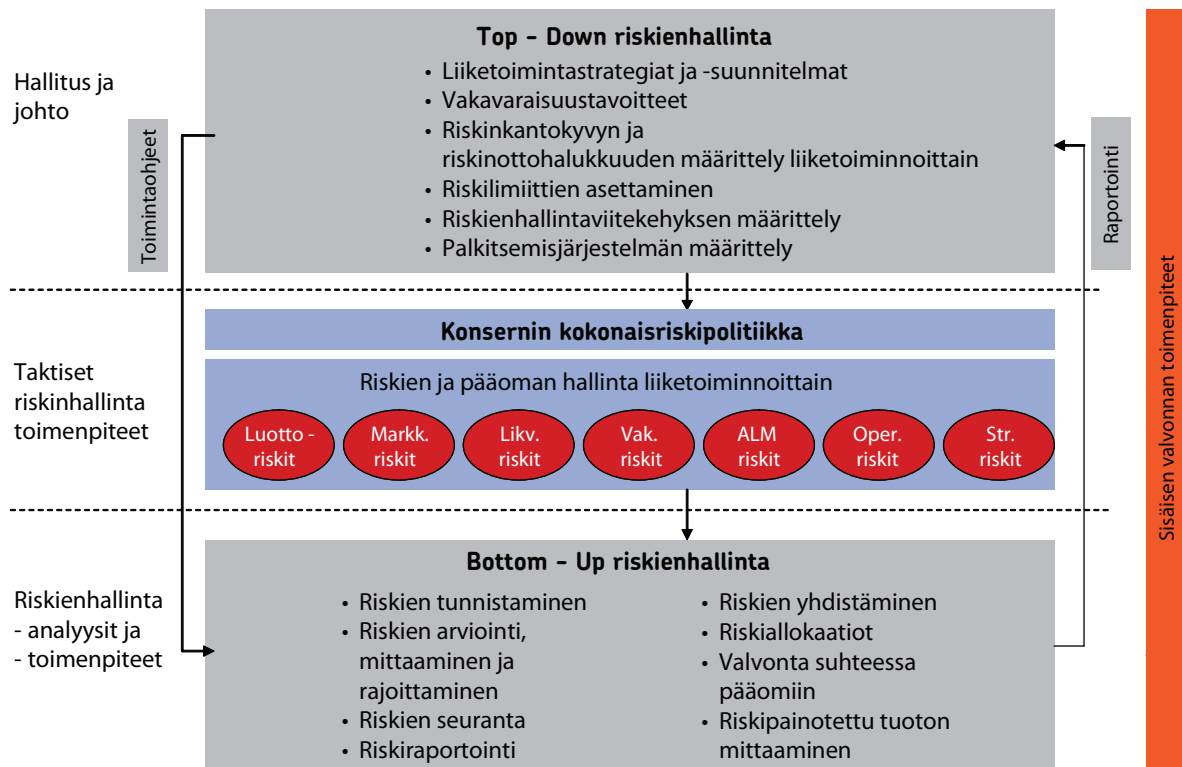
periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi yhtiön liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti.

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Sisäistä valvontaa toteutetaan useilla eri menetelmillä kuten, johtaminen, toiminnan järjestäminen ja organisaatiokulttuuri, riskien tunnistaminen ja arviointi, jatkuva valvonta, raportointi ja tiedon välitys sekä seuranta ja tarkastus. Sisäisen valvonnan toimenpiteet kohdistuvat kaikkeen olennaiseen toimintaan ja ne kattavat kaikki konsernin yhtiöt ja toimipaikat, organisaatiotasot, prosessit ja olennaiset yksittäisetkin tehtävät. Toimenpiteiden määrittelyssä otetaan huomioon toiminnan luonne ja laajuus sekä kansainväliseen toimintaan liittyvät erityispiirteet. Pohjola-konsernin sisäisen valvonnan tavoitteet, menetelmät ja valvonnan kohteet on kuvattu oheisessa kuvassa.

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn ja toiminnan jatkuvuus on varmistettu riittävällä tasolla.

Pohjola-konsernin riskinkantokyky muodostuu omista varoista, kannattavuudesta ja laadullisista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä vakavaraisuuden hallinta. Pohjola-konsernin lakisääteinen vakavaraisuus määräytyy luottolaitoslain perusteella. Vahinkovakuutus toiminnan lakisääteinen vakavaraisuus määräytyy vakuutusyhtiölain perusteella ja siihen vaikuttaa vakavaraisuuspääomalle asetetut vähimmäisvaatimukset, toimintapääoman minimi ja tasoitusmäärä.

Pohjola-konsernin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan viitekehys

Keskeiset strategiset ja liiketoiminnalliset riskit

Strategiset riskit ja liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, sisäisestä paineesta tai markkinavoimista, jotka aiheuttavat volyymien, katteiden tai kulujen odottamattomia heilahteluja ja siten vaikuttavat tuloksen volatilitettiin ja pitkän tähtäimen liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseen. Strategiset riskit ja liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta sekä puutteellisesta johtamisesta ja seurannasta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Konsernin toiminnan merkittävimmät liiketoimintariskit ovat pankkitoiminnan luottoriski, korko-, valuutta-, osake- ja likviditeettiriskit sekä vahinkovakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkina- ja luottoriskit. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti pankkitoimintaan, varainhoitoon, vahinkovakuutustoimintaan sekä konsernitoimintoihin. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä siitä, että puutteellisesti toimivista sisäisistä prosesseista, henkilöistä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista aiheutuu suoria tai epäsuoria menetyksiä.

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, etteivät konsernin sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovitusta velvoitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriski sisältää myös maa- ja selvitysriskit. Markkinariskit aiheuttavat konsernille tulosaikutuksia johtuen markkinahintojen (korot, valuuttakurssit, osakekurssit, luottoriskimarginaalit) muutoksista tai hintavaihteluiden muutoksista (volatilitetit). Rahoitusriski tarkoittaa jälleenerahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä ja pankin luottokelpoisuuden kehityksen vaikutusta rahoituksen hintaan. Riski syntyy, jos saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat kes-

kittyneet vastapuolten, instrumenttien tai markkinasegmenttien suhteen.

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyyteen. Vahinkovakuutuksessa vastuuvetkariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vastuuvetkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

Pohjolan hallitus hyväksyy vuosittain tarkistettavan konsernin vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jossa määritellään riskinkantokyky, suhtautuminen riskinottoon, kokonaisvaltaisen riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet sekä suunnitelma vakavaraisuuden ylläpitämiseksi. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteissa määritellään konsernin liiketoimintaan liittyvät riskit ja riskienhallinnan organisointi sekä kuvataan eri päätöksentekotasojen ja riskienhallintaan osallistuvien organisaatioyksiköiden tehtävät ja niiden keskinäinen vastuunjako. Lisäksi vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sisältävät vakavaraisuuden hallintaprosessin kuvauksen, riskienhallinnan menetelmien ja mittareiden kuvauksen sekä riskien seurantaan ja raportointiin liittyvät periaatteet. Riskinottoa ohjataan riskipolitiikoilla, jotka laaditaan vuosittain. Hallitus hyväksyy konsernin kokonaisriskipolitiikan sekä sen alla olevat konsernia, pankkitoimintaa, konsernitoimintoja ja vahinkovakuutustoimintaa ohjaavat riskipolitiikat ja periaatteet.

Osana vakavaraisuuden hallinnan periaatteita Pohjolan hallitus vahvistaa vuosittain pääomasuunnitelman, joka sisältää tulos- ja vakavaraisuussuunnusteet useilla

vaihtoehtoisilla toimintaympäristön skenaarioilla. Pääomasuunnittelun tavoitteena on varmistaa ennakoivasti, että konsernilla on riittävä riskinkantokyky ja pääomat ovat tehokkaasti käytössä. Pääomasuunnitelma sisältää pääomistustavoitteet, stressitestit riskitekijöiden vaikutuksista kannattavuuteen ja pääoman riittävyyteen sekä tarvittavat pääomien seuranta- ja ohjausmenettelyt. Pääomasuunnitelmassa on kuvattu johdon arvio konsernin vakavaraisuusasetemasta sekä varautumistoimenpiteet vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

Riskienhallinnan organisointi

Pohjolan hallitus on ylin päätöksentekoeelin riskienhallintaan ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa. Se päättää riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat, sijoitussuunnitelman sekä merkittävimmät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Lisäksi hallitus valvoo ja seuraa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteuttamista. Hallitus hyväksyy myös päätöksentekojärjestelmän ja nimittää Pohjolan riskienhallintajohdon, tasehallintajohdon ja rahoitusjohdon jäsenet sekä vahvistaa underwriting-johdon tehtävän kuvauksen ja tehdyt nimitykset.

Hallituksen riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on valvoa yhtiön ja sen konsernin riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaa koskevien yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista sekä yhtiön ja sen konsernin riskejä ja riskikeskittymiä sekä riskienhallinnan laatua ja kattavuutta ja seurata riskinotopolitiikkojen toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehittymistä.

Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja toimintalinjoja kokonaisuutena sekä vahvistaa rating-komitean tehtävän kuvauksen ja nimittää sen jäsenet. Riskienhallintajohto käsittelee hallituksen vahvistettavaksi esittävän Pohjola-konsernin vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, riskipolitiikat, sijoitussuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Lisäksi riskienhallintajohto hyväksyy riskien seurannassa käytettävät menetelmät ja mittarit sekä liiketoiminnan esityksestä konsernin uudet toimintamallit ja tuotteet sekä olemassa oleviin toimintamalleihin ja tuotteisiin esitettävät muutokset.

Tasehallintajohdon tehtävänä on analysoida, koordinoi ja ohjata Pohjola-konsernin taseen käyttöä lakien, viranomaismääräysten, hallituksen asettamien riskipolitiikkojen ja riskienhallintajohdon asettamien toimintaperiaatteiden mukaisesti. Tasehallintajohto käsittelee oman pääoman rakenteen kehittämistä ja oman pääoman kohdentamista liiketoimintayksiköille ja riskilajeille. Se päättää konsernin pääoman käytön linjauksista tuotto/riski-suhteen optimoimiseksi ja tekee konsernin varainhankintaa ja likviditeettisalkun sijoittamista koskevia päätöksiä hallituksen vahvistamien linjausten puitteissa.

Liiketoiminnasta riippumattoman riskienhallintatoiminnon tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa Pohjola-konsernissa yhteistyössä talous- ja rahoitustoiminnon kanssa. Riskienhallintatoiminto avustaa hallitusta, riskienhallinta-

valiokuntaa, tarkastusvaliokuntaa ja riskienhallintajohtoa konsernin vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden (ml. pääomasuunnittelu) laadinnassa ja kehittämisessä, sekä konsernin kokonaisriskipolitiikan, riskilajikohtaisten riskipolitiikkojen ja sijoitussuunnitelmien laadinnassa. Lisäksi toiminnon tehtäviin kuuluu konsernin riskinkantokyvyn ja riskipolitiikkojen toteutumisen seuranta ja raportointi sekä riskien ottamista koskevien päätöksentekovaltuuksien ja -ohjeiden valmistelu ja ylläpito. Riskienhallintatoiminto toimii myös päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana luottopäätösprosessissa, koordinoi compliance-toimintaa ja tukee liiketoimintoja compliance-riskien hallinnassa.

Liiketoiminnot ovat ensisijaisessa vastuussa riskinotosta, tuloksesta ja sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteiden noudattamisesta. Liiketoiminnoissa on oikeus tehdä riskin ottamista koskevia päätöksiä hyväksyttyjen päätöksentekovaltuuksien ja limiittien puitteissa konsernin riskipolitiikkoja ja ohjeita noudattaen.

Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden ja riskiaseman kuvaus

Pohjola-konsernin riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja riskiasemaa on kuvattu lähemmin Pohjolan internet-sivuilla osiossa Pohjola sijoituskohteena > riskit ja vakavaraisuus sekä konsernin viimeisimmässä tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa tai osavuosisat-sauksessa (ks. pohjola.fi > Media > Julkaisut).

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta ja johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Se arvioi toiminnan suoritusastaa, tehokkuutta, sisäisen ohjauksen ja valvonnan riittävyyttä, riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta sekä lakien, viranomaismääräysten ja sisäisten ohjeiden noudattamista. Hallitus on vahvistanut sisäisen tarkastuksen järjestämistä ja toimintaperiaatteita koskevat ohjeet.

Sisäinen tarkastus on organisoitu konsernitasolla Pohjolan emoyhteisön OPK:n sisäisen tarkastuksen yksiköksi, jota johtaa sisäisen tarkastuksen johtaja. Sisäisen tarkastuksen johtaja raportoi hallinnollisesti Pohjolan hallituksen puheenjohtajalle, mutta on suorassa yhteydessä myös toimitusjohtajaan, konsernin johtoryhmään sekä hallitukseen ja sen tarkastusvaliokuntaan.

Sisäinen tarkastus laatii vuosittain hallituksen hyväksyttäväksi tarkastussuunnitelman. Sisäinen tarkastus tekee johdon toimeksiannosta myös erillisselvityksiä. Lisäksi se avustaa hallituksen tarkastusvaliokuntaa.

Kustakin tarkastuksesta laaditaan kertomus, joka toimitetaan tiedoksi toimitusjohtajalle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle, tilintarkastajille, riskienhallintajohtajalle sekä asianomaisen liiketoiminnan vastuuhenkilöille. Raportit voivat sisältää toiminnan parantamiseen tähtäviä suosituksia. Sisäinen tarkastus seuraa suositeltujen toimenpiteiden toteutusta.

7.2. Ulkoinen valvonta

Tilintarkastus

Pohjolan yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen tulee valita yhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastusta varten vähintään yksi ja enintään kolme tilintarkastajaa sekä yksi varatilintarkastaja, mikäli yksikään tilintarkastajista ei ole tilintarkastuslaissa tarkoitettu KHT-yhteisö. Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö. Tilintarkastajien toimikausi on valinnan tapahtuessa kulumassa oleva tilikausi ja heidän tehtävänsä päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Pohjolan emoyhteisö OPK järjestää noin viiden vuoden välein (viimeksi vuoden 2006 lopussa) eri tilintarkastusyhteisöille tarjouskilpailun, jonka nojalla OPK esittää yhtiökokoukselle valittavia tilintarkastajia.

Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön ja sen konsernin kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat osakkeenomistajille ja muille sidosryhmille oikeat ja riittävät tiedot yhtiön ja sen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Lisäksi KHT-yhteisö toimittaa laajennettua tarkastusta tarkastuskohtaisten suunnitelmien mukaan.

Tilintarkastajat antavat yhtiökokoukselle vuosittain tilintarkastuskertomuksen, jossa he ottavat kantaa tilinpäätöksen ja voitonjakoesityksen sisältöön sekä vastuuvapauden myöntämiseen. Lisäksi he laativat havainnoistaan tilintarkastusmuistioita, jotka toimitetaan tiedoksi yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle, riskienhallintojohtajalle, sisäiselle tarkastukselle ja Finanssivalvonnalle. Tilintarkastajat antavat tarvittaessa myös suullisia selontekoja edellä mainituille elimille. Heillä on lakiin perustuva velvoite ilmoittaa Finanssivalvonnalle seikoista tai päätöksistä, jotka vaarantavat toiminnan harjoittamisen ja toimilupaedellytysten olemassaolon taikka johtavat tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa tarkoitetun vakiomuotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 15 §:n 4 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamiseen.

Tilintarkastuspalkkiot lakisääteisestä tilintarkastuksesta perustuvat vuosisuunnitelmaan ja laajennetusta tarkastuksesta tarkastuskohtaiseen suunnitelmaan.

Tilintarkastajat 2009

Yhtiön tilintarkastajina toimivat vuonna 2009 KHT-yhteisö KPMG Oy Ab ja KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana KHT Sixten Nyman. Pohjola-konsernin tytäryhtiöiden tilintarkastajina toimivat KPMG Oy Ab tai sen palveluksessa olevat tilintarkastajat.

Vuonna 2009 tilintarkastuspalkkiot olivat yhteensä 516 000 euroa. Summa käsitti myös vuoteen 2009 kohdistuneen lakisääteisen tilintarkastuksen konserniyhtiöissä sekä kyseisenä ajanjaksona suoritettujen sopimusperäiset laajennetut tarkastukset. Tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista KPMG Oy Ab:lle vuonna 2009 maksetut palkkiot olivat yhteensä 780 000 euroa.

Keskusyhteisön valvonta

Pohjola kuuluu emoyrityksensä OPK:n ja muiden sen jäsenluottolaitosten kanssa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (osuuspankkilaki, 1504/2001) 3 §:ssä tarkoitettuun osuuspankkien yhteenliittymään. Keskusyhteisö OPK antaa osuuspankkilain nojalla jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa, minkä ohella OPK valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa osuuspankkilain 11 luvussa tarkoitettulla tavalla. OPK voi lisäksi Pohjolan emoyrityksenä käyttää tähän asemaan perustuvaa omistajaohjausta Pohjolaan nähden. Pohjola ottaa toiminnassaan huomioon OPK:n hallintoneuvoston vahvistaman ryhmätasoisien strategian sekä OPK:n johtokunnan vahvistaman OPK-konsernia koskevan strategian sekä OPK:n jäsenpankeille antamat riskienhallintaa ja muuta toimintaa koskevat määräykset ja ohjeet. Pohjola raportoi erikseen sovitulla tavalla OPK:lle.

Julkinen valvonta

Pohjolaa sekä sen konserniin kuuluvia suomalaisia sijoituspalveluyrityksiä ja vakuutusyhtiöitä valvoo Finanssivalvonta siten kuin rahoitus- ja vakuutusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty. Konsernin Baltiassa olevat luottolaitokset ja vahinkovakuutusyhtiöt ovat asianomaisten valtioiden viranomaisvalvonnan alaisia.

8. Taloudellinen raportointiprosessi

Pohjola-konsernin talouden ohjauksen ja taloudellisen raportoinnin keskeiset periaatteet on kuvattu hallituksen hyväksymässä konsernin toiminnan suunnittelua ja seuranta koskevassa kuvauksessa. Luvussa 7 on kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan pääpiirteet. Tässä luvussa on kuvattu pääpiirteet siitä, miten yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat sen varmistamiseksi, että Pohjolan julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön ja sen konsernin taloudesta.

Yhtiö ja useimmat sen konserniyhtiöistä ovat julkisen valvonnan alaisia yrityksiä. Valvontaviranomaisten sääntelyn mukaan konsernin ylimmän johdon on päätettävä raportoinnista ja muista sisäisen valvonnan menetelmistä, joilla ylin johto seuraa toimintaa, toiminnan tulosta ja toimintaan sisältyviä riskejä. Luotettavan taloudellisen raportoinnin perustana ovat osakirjanpidoista ja konserniyhtiöiden tiedoista oikein yhdisteltyt konsernitason tiedot. Luotettava raportointi edellyttää, että se tuotetaan liiketoiminnasta riippumattomasti.

Konsernin toiminnallisina segmentteinä raportoidaan sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissa liiketoimintasegmentit: Pankkitoiminta, Varainhoito ja Vahinkovakuutus-toiminta sekä Konsernitoiminnat.

Konsernin liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan koko konsernin kattavalla taloudellisella raportoinnilla ja riskiraportoinnilla sekä

näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja ylimmän johdon kokouksissa. Taloudellisiin raportteihin sisältyvät toteutuneet tiedot ja suunnitelmat sekä ennusteet kuluvalla vuodelle sekä kahdelle sitä seuraavalle vuodelle. Kuukausittain laadittavassa johdon tulos- ja riskiraportissa analysoidaan tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista, jolla osaltaan varmennetaan tietojen oikeellisuutta.

Konsernin ulkoinen raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luottolaitoslakiin, vakuutusyhtiölakiin, kirjanpitolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin.

Yhtiön ja konserniyhtiöiden kirjanpidossa, tilinpäätöksessä ja konsernitiilinpäätöksessä noudatetaan OP-Pohjola-ryhmän yhteisiä periaatteita. Konsernissa noudatetaan IFRS-laskentasaännöstöä. Erillisyhtiöiden tilinpäätökset Pohjola Varainhoito Oy:n tilinpäätöstä lukuun ottamatta laaditaan toistaiseksi kansallisten laskentaperiaatteiden (FAS) mukaisesti. Ryhmän keskusyhteisön OP-Keskus Osk:n (OPK) vastuulla on viranomaisten kirjanpitomääräysten tulkinta, ohjeistus ja neuvonta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisen valvonta. Tarvittaessa tilintarkastajilta hankitaan lausunto valituista periaatteista ja tulkinnoista.

Taloudellisen raportoinnin toiminta- ja soveltamisohjeet on koottu laskentakäsikirjaksi, joka sisältää muun muassa IFRS-standardien tulkinnot OP-Pohjola-ryhmätasoisina. Merkittävimpien periaatteiden ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden päivittämisen yhteydessä.

Taloudellisen raportoinnin organisointi

Yhtiön hallitus on talouden ohjaukseen liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Yhtiön hallitus päättää raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Yhtiön hallitus käsittelee ja hyväksyy konsernitiilinpäätöksen ja osavuosikatsaukset. Hallitus arvioi myös vuosittain yhtiön ja sen konsernin sisäisen valvonnan, compliance-toiminnan, riskienhallinnan ja talouden ohjauksen toimivuutta ja riittävyyttä. Hallitus saa kuukausittain konsernia ja sen liiketoimintoja koskevat tulos- ja riskiraportit sekä neljännesvuosittain laaditut riskianalyysit.

Hallituksen vastuulle kuuluvien taloudellista raportointia koskevien tehtävien valmistelua varten hallitus on asettanut tarkastusvaliokunnan. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistamaan, että yhtiöllä on sen koko toiminnan kattava riittävä sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Valiokunnan tehtävänä on myös arvioida, miten lakeja, määräyksiä, viranomaisohjeita ja sisäisiä ohjeita noudatetaan. Tarkastusvaliokunta arvioi ennen hallituksen kokousta tilinpäätökset ja osavuosikatsaukset sekä noudatetut tilinpäätösperiaatteet. Tarkastusvaliokunta käsittelee myös merkittävimmät tilikauden aikana tehdyt muutokset tilinpäätösperiaatteisiin, liikearvon ja aiheettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen periaatteet ja testauksen lopputuloksen sekä merkittävimmät

johdon harkintaa edellyttävät arviot ja periaatteet sekä valvontaviranomaisten ja sisäisen tarkastuksen laatimat tarkastuskertomukset ja raportit.

Toimitusjohtaja vastaa osakeyhtiölain mukaan siitä, että yhtiön ja sen konsernin kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. Operatiivisesti konsernin taloudellinen raportointi hoidetaan liiketoiminnoista riippumattomasti Konsernitoiminnoissa talous- ja rahoitus-toiminnon sekä riskienhallintatoiminnon toimesta. Konsernitoimintojen tehtävänä on tuottaa konsernin toiminnasta ja taloudesta luotettavaa, olennaista ja ajantasaista tietoa sekä pitää hallitus, tarkastusvaliokunta, toimitusjohtaja, konsernin johtoryhmän jäsenet ja muut päätöksentekijät tietoisina konsernin tuloksesta ja lähiajan näkymistä. Konsernitoimintojen tehtäviin kuuluu myös ulkoistettujen kirjanpito- ja viranomaisraportointipalvelujen laadun valvonta sekä talouden ohjauksen ja riskienhallinnan menetelmien, mittareiden ja niitä tukevien järjestelmien kehittäminen. Konsernitoiminnot koordinoi, aikatauluttaa ja vastaa myös julkistettavien tilinpäätös- ja osavuosikatsaustietojen kokoamisesta ja segmenttiraportoinnista. Konsernitoimintojen tuottamaa raportointia ohjaavat johdon ja liiketoimintojen tarpeet sekä lainsäädäntö. Konsernitoiminnoissa varmistetaan, että kuukausittain laadittava talousraportointi on ohjeistuksen mukaista ja ajantasaista ja että sisäiset valvontatoimenpiteet tehdään asianmukaisesti. Raportointijärjestelmät ja tiedon välitys määritellään siten, että tavoitteiden, tuloksen, toiminnan ja riskien asianmukainen seuranta ja valvonta ovat mahdollisia määritellyillä organisaatiotasolla niin liiketoiminta-alueittain kuin kokonaisuutenakin ja että tarpeellinen raportointi ja tiedon kulku on avointa niin vertikaalisesti kuin horisontaalisesti koko organisaatiossa. Konsernin ja liiketoimintojen tuloksia ja muita sisäpiiritietoja raportoidaessa varmistetaan, että raportin saajat kuuluvat sisäpiirirekisteriin.

Talouden ohjauksessa käytetään pääsääntöisesti OP-Pohjola-ryhmän yhteisiä järjestelmiä. Ulkoiseen laskentaan liittyvät tehtävät (kuten kotimaisten konserniyhtiöiden kirjanpito, tilinpäätökset ja viranomaisraportointi) hoitaa tehdyn palvelusopimuksen mukaisesti keskitetysti OPK:n Taloushallintopalvelut. OPK:n Taloushallintopalvelut huolehtii myös ulkomaisten konserniyhtiöiden toimittamien tietojen yhdistelystä.

Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi

Taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta arvioivat lakisääteisesti tilintarkastajat. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön ja sen konsernin kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat osakkeenomistajille ja muille sidosryhmille oikeat ja riittävät tiedot yhtiön ja sen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissaan yhtiön ja sen konsernin raportoinnin toimivuutta ja riittävyyttä ja raportoi tekemistään tarkastuksista toimivalle johdolle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Finanssivalvonta valvoo toimittamisensa tarkastuksissa myös taloudellista raportointiprosessia ja sen toimivuutta.

9. Palkat ja palkitseminen

Hallituksen palkkiot ja muut etuisuudet

Hallituksen jäsenten palkkiot ja muut taloudelliset etuudet päättää vuosittain yhtiökokous. Hallituksen jäsenten palkkioita koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OPK. OPK:n ehdotus Pohjolan hallituksen jäsenten palkkioiksi julkaistaan osana yhtiökokouksutsua ja/tai pörssitiedotteena.

Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen palkastaan, eduista ja muista toimisuhteen ehdoista.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä ja samalla eroamisikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP-Pohjola-ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan toimisuhteessa noudatettava irtisanomis-aika on kuusi kuukautta ja hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa.

Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitsemista koskevat periaatteet

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän muiden jäsenten palkitseminen muodostuu kolmesta osasta: 1) peruspalkka (rahapalkka ja luontoisedut; perustana tehtävien vaativuus ja henkilön osaaminen); 2) lyhyen aikavälin palkitseminen (tulos- ja erillispalkkiot, perustana vuosisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen) ja 3) pitkän aikavälin palkitseminen (johdon järjestelmä; perustana erikseen määrättyjen strategisten tavoitteiden toteutuminen).

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän muiden jäsenten palkitsemisesta päättää yhtiön hallitus.

Toimitusjohtajalla ja konsernin johtoryhmän jäsenillä ei ole lisäeläkejärjestelmää.

Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä

Hallitus päättää vuosittain konsernin johtoryhmän jäsenten lyhyen aikavälin kannustejärjestelmästä. Palkitseminen perustuu vuosisuunnitelmasta johdettuihin tavoitteisiin ja saavutettuihin tuloksiin. Tavoitteet sovitaan vuoden vaihteen kehityskeskusteluissa, ja suoritus arvioidaan seuraavan vuoden vaihteen kehityskeskusteluissa tavoitteiden toteutumisen perusteella. Mikäli konsernin tulos jää alle puoleen tavoitteesta, lyhyen aikavälin henkilökoh- taisia palkkiomaksimeja alennetaan hallituksen harkin- nan mukaan. Mikäli konsernin tulos ennen veroja jää tappiolliseksi, ei konsernin johtoryhmän jäsenille makseta lyhyen aikavälin tulospalkkioita.

Palkkio on porrastettu tehtävän mukaan. Vuonna 2009 toimitusjohtajalla on oikeus asetettujen tavoitteiden toteutuessa maksimissaan neljän kuukauden ja konsernin johtoryhmän jäsenillä kolmen kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Lyhyen aikavälin kannustejärjestelmän mukaiset palkkiot maksetaan rahana.

Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Hallitus on vahvistanut johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän vuosille 2008 – 2010. Johdon pitkän aikavälin järjestelmän piiriin kuuluvat muun muassa toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmän muut jäsenet.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina tietyn määrän Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita, mikäli kyseiselle vuodelle asetetut, strategiaan perustuvat tavoitteet saavutetaan. Palkkioina annettavien osakkeiden kappalemäärä määräytyy palkitsemismittarien saavuttamisasteen perusteella.

Vuonna 2009 johdon järjestelmässä sovelletut tavoite- mittarit muodostuivat kannattavuudesta ja kasvusta. Kannattavuusmittarin perusteena oli Pohjola-konsernin tilikauden tulos/osake ja sen painoarvo on 50 prosenttia. Kasvumittareina käytettiin Pohjola Vakuutus Oy:n etuasi- akastalouksien määrän muutosta (kasvu 1) ja OP-Pohjola-ryhmän keskittäjäasiakkaiden määrän muutosta (kasvu 2). Molemmilla mittareilla oli 25 prosentin painoarvo. Palkkiomittarien toteutumisasteiden ja painoarvojen pe- rusteella määrätty palkkioeroin, jonka avulla määrite- tään lopullisen palkkion määrä. Kunkin palkkiomittarin tulee toteutua vähintään 80 prosenttisesti, jotta mittari kerryttäisi palkkioerointa. Kunkin mittarin toteutumasta huomioidaan enintään 120 prosenttia. Palkkion määrä on edellä mainitun palkkiokertoimen mukainen osuus asete- tusta tavoitepalkkiosta.

Palkkio on porrastettu tehtävän mukaan. Asetettujen tavoitteiden toteutuessa toimitusjohtajalla on oikeus mak- simissaan kuuden kuukauden, ja konsernin johtoryhmän jäsenillä viiden kuukauden säännöllistä ennakonpidätyk- sen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon.

Järjestelmän piiriin kuuluva henkilö saa kunakin vuonna ansaitsemansa osakkeet (verojen jälkeen) kahden vuo- den kuluttua ansaintajakson päättymisestä. Työsuhteen päättyessä ennen edellä tarkoitetun sitouttamisjakson päättymistä asianomainen menettää oikeuden osakkeisiin paitsi jos syynä on siirtyminen eläkkeelle, kuolema tai siirtyminen jonkin toisen OP-Pohjola-ryhmään kuuluvan työnantajayrityksen palvelukseen.

Osakeomistus tytäryhtiöissä

Pohjolan tytäryhtiöissä, Pohjola Varainhoito Oy:ssä, Poh- jola Corporate Finance Oy:ssä, Pohjola Capital Partners Oy:ssä ja Pohjola Private Equity Funds Oy:ssä on voimas- sa osakasjärjestely, jossa kunkin yhtiön avainhenkilöt omistavat osan kyseisen yhtiön osakkeista. Konsernin johtoryhmän jäsenistä Pohjola Varainhoito Oy:n toimitus- johtaja Mikko Koskimies omistaa tällä tavoin 2,5 prosent- tia Pohjola Varainhoito Oy:n osakkeista.

Palkka- ja palkkioselvitys 2009

Pohjola Pankki Oyj julkistaa Suomen listayhtiöiden hal- linnointikoodin (2008) mukaisen yhtenäisen palkka- ja palkkioselvityksen yhtiön internet-sivulla pohjola.fi.

10. Sisäpiirihallinto

Pohjolan hallitus on vahvistanut sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeen, mikä sisältää ohjeistuksen julkisista ja yrityskohtaisista sisäpiirirekistereistä sekä määräykset sisäpiirihallinnon organisaatiosta ja menettelytavoista. Ohjeistus vastaa sisällöltään NASDAQ OMX Helsingin antamaa suositusta listatuissa yhtiöissä noudatettavasta sisäpiiriohjeesta.

Pohjolan lakimääräiseen julkiseen sisäpiiriin luetaan arvopaperimarkkinalain mukaan yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, tilintarkastajat, mukaan lukien tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja, sekä Pohjola-konsernin johtoryhmän jäsenet. Luettelo yhtiön lakimääräisistä sisäpiiriläisistä sekä heidän lähipiirinsä osake- ym. omistuksista on nähtävillä yhtiön internet-sivuilla pohjola.fi (sijoittajasuhteet > hallinnointi ja johto > sisäpiirihallinto > sisäpiirirekisteri).

Yrityskohtaiseen ei-julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat OPK:n hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenet sekä erikseen nimetyt OPK- ja Pohjola-konsernien keskijohtoon kuuluvat henkilöt. Pysyvään sisäpiiriin kuuluvat edelleen sellaiset erikseen määritellyissä tehtävissä toimivat OPK- ja Pohjola-konsernien asiantuntijat ja muut toimihenkilöt, joilla on jatkuvasti yksityiskohtaista tietoa Pohjola-konsernin taloudellisesta tilasta (lähinnä taloushallintoa, viestintää ja johdon erityistehtäviä hoitavat henkilöt).

Ohjeen mukaan Pohjolan henkilökunnan ja erityisesti sen sisäpiiriin kuuluvien tulee ajoittaa kaupankäyntinsä Pohjolan osakkeilla sellaiseen ajankohtaan, jolloin markkinoilla on mahdollisimman täsmällistä tietoa yhtiön arvopaperin arvoon vaikuttavista seikoista. Yhtiössä on käytössä erityinen kaupankäyntirajoitus, jonka mukaan sisäpiiriläisten kaupankäynti yhtiön osakkeilla tai niihin oikeuttavilla arvopapereilla ei ole sallittua ns. suljetun ikkunan aikana. Suljettu ikkuna alkaa heti vuosineljänneksen päättymisen jälkeen ja päättyy tilinpäätöstiedotteen tai osavuositarkastuksen julkistamispäivän jälkeen. Sisäpiiriläiset eivät ole myöskään oikeutettuja käymään yhden kuukauden aikana vastakkaisia kauppia yhtiön osakkeilla tai niihin oikeuttavilla arvopapereilla.

Pohjolan sisäpiirirekisteriä ylläpitää OPK:n Lakipalveluosasto. Yhtiön sisäpiirirekisteri on nähtävissä osaston tiloissa osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, Helsinki. Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeen noudattamista valvotaan pysyvän sisäpiirin kaupankäyntiä koskevilla tarkastuksilla ja lähettämällä säännöllisin väliajoin sisäpiiriläisille tarkastettavaksi ote sisäpiirirekisteristä.

Sisäpiirihallinto 2009

Pohjola Pankki Oyj:n pysyvään sisäpiiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä 31.12.2009 oli 596.